

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 ในจังหวัดพิษณุโลก เกี่ยวกับประโยชน์ของเนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิตต่อการดำรงชีวิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยศึกษาเอกสาร วารสาร บทความ หนังสือสถิติทางการศึกษาและงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อผู้วิจัยจะได้ทราบถึงความสำคัญของปัญหา ค่านิยม ทฤษฎี และผลการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิต

ขั้นที่ 2 การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ปีการศึกษา 2526 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่ได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับประถมศึกษา และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 154 คน การเลือกตัวอย่างประชากรนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอที่ศึกษาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) ตามสภาพภูมิศาสตร์ ของอำเภอซึ่งประกอบด้วยอำเภอที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบลุ่มดินตะกอนริมฝั่งแม่น้ำ ที่ราบและภูเขา และที่ราบสูงและภูเขา จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย 9 อำเภอ แล้วสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ร้อยละ 50 ได้ 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองพิษณุโลก อำเภอบางกระทุ่ม อำเภอพรหมพิราม อำเภอเนินมะปราง และอำเภอนครไทย

ขั้นที่ 2 เลือกกลุ่มโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนร้อยละ 25 ของจำนวนกลุ่มโรงเรียนใน 5 อำเภอ ได้จำนวน 10 กลุ่มโรงเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มโรงเรียนและรายชื่อกลุ่มโรงเรียนที่เลือกศึกษา จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวน กลุ่มโรงเรียน	จำนวนกลุ่ม โรงเรียนที่เลือกศึกษา	ชื่อกลุ่มโรงเรียน
เมืองพิษณุโลก	11	3	คาปะขาวหาย ทองกลาง คอนทอง
นครไทย	8	2	บ่อโพธิ์ บ้านแยง
เนินมะปราง	4	1	บ้านวังโพรง
พรหมพิราม	8	2	ตะวันตก นเรศวร
บางกระทุ่ม	6	2	บูรพา บางกระทุ่ม
รวม	37	10	10

ขั้นที่ 3 เลือกโรงเรียนในแต่ละกลุ่มโรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนร้อยละ 25 ได้กลุ่มโรงเรียนละ 2 โรงเรียน รวมจำนวนโรงเรียน 20 โรงเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายชื่อโรงเรียนที่เลือกศึกษา จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนและจำนวนโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียน	โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร
คาปะชาวหาย	7	1. โรงเรียนวัดสระโคก 2. โรงเรียนวัดบางพยอม
ทองกลาง	7	1. โรงเรียนบ้านทองกลาง 2. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 8 (บ้านมะขามสูง)
คอนทอง	8	1. โรงเรียนบ้านน้ำคำ 2. โรงเรียนบ้านบึงกระดาน
บ่อโพธิ์	8	1. โรงเรียนบ้านน้ำเลา 2. โรงเรียนบ้านนาตาดี
บ้านแยง	6	1. โรงเรียนบ้านแยง 2. โรงเรียนบ้านเข็กใหญ่
บ้านวังโพรง	8	1. โรงเรียนบ้านวังยางฯ 2. โรงเรียนบ้านวังดินเหนียว
ตะวันตก	8	1. โรงเรียนวัดธรรมาราม 2. โรงเรียนวัดทางไหล
นเรศวร	8	1. โรงเรียนวัดห้วยตั้ง 2. โรงเรียนวัดสะพานหิน
บูรพา	9	1. โรงเรียนรัฐราษฎร์บำรุง 2. โรงเรียนบ้านหนองสระพัง
บางกระทุ่ม	8	1. โรงเรียนอภัยสุพรรณภูมิ 2. โรงเรียนบ้านบึงช้าง
รวม	77	20

ขั้นที่ 4 การเลือกผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่ได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับประถมศึกษาและมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพิษณุโลกนั้น ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วน จำนวนประชากรต่อจำนวนตัวอย่างประชากรที่ศึกษาค้างนี้

จำนวนประชากร 0-20 คน จำนวนตัวอย่างประชากรที่ศึกษา 5 คน

จำนวนประชากร 21-40 คน จำนวนตัวอย่างประชากรที่ศึกษา 10 คน

จำนวนประชากร 41 คนขึ้นไป จำนวนตัวอย่างประชากรที่ศึกษา 15 คน

และในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากรนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ

(Accidental Sampling)

จำนวนตัวอย่างประชากรที่สุ่มตัวอย่างได้ คือ ผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งไม่ได้ศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับประถมศึกษาและมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 154 คน จากจำนวนโรงเรียน 20 โรงเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนผู้จบหลักสูตรประถมศึกษาที่สุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนผู้จบหลักสูตร ประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526	จำนวนผู้ศึกษา ต่อและย้าย ภูมิลำเนา	จำนวนผู้ที่จบหลักสูตร ประถมศึกษาที่ไม่ ศึกษาต่อและอยู่ใน ภูมิลำเนา	ตัวอย่าง ประชากร
วัดสระโคก	57	15	42	15
วัดบางพยอม	41	37	4	4
บ้านทองกลาง	30	13	17	5
ไทยรัฐวิทยา 8	21	9	12	5
บ้านน้ำคำ	39	2	37	10
บ้านบึงกระดาน	19	4	15	5
บ้านน้ำเลา	22	3	19	5
บ้านนาตาดี	61	7	54	15
บ้านแยง	33	21	12	5
บ้านเข็กใหญ่	16	3	13	5
บ้านวังยางฯ	59	16	43	15
บ้านวังดินเหนียว	26	14	12	5
วัดธรรมาราม	33	10	23	10
วัดทางไทร	64	44	20	5
วัดห้วยตั้ง	52	4	48	15
วัดสะพานหิน	50	31	19	5
รัฐราษฎร์บำรุง	66	35	31	10
บ้านหนองสระพัง	31	20	11	5
อภัยสุพรรณภูมิ	13	7	6	5
บ้านบึงช้าง	15	5	10	5
รวม	748	300	448	154

ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 ในจังหวัดพิษณุโลก เกี่ยวกับประโยชน์ของเนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิตต่อการดำรงชีวิต โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 ในจังหวัดพิษณุโลก เกี่ยวกับประโยชน์ของเนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิตต่อการดำรงชีวิต โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา ตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งเอกสารและบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

2. วิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิตซึ่งกำหนดไว้ในแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ การวิเคราะห์ขั้นการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของ Benjamin S. Bloom คือ ชั้นความรู้ความจำ ชั้นความเข้าใจ ชั้นการนำไปใช้ ชั้นวิเคราะห์ ชั้นสังเคราะห์ และชั้น ประเมินค่า แล้วนำเนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิตขั้นการนำไปใช้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดหมวดหมู่เนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิตใหม่

3. จัดหมวดหมู่เนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิตเฉพาะส่วนที่ระบุให้ผู้เรียน สามารถนำไปใช้ได้ในการดำรงชีวิตออกเป็น 4 หมวดคือ หมวดสุขภาพกายและจิต หมวดมนุษยกับ สิ่งแวดล้อม หมวดชาติไทย และ หมวดเศรษฐกิจและการทำมาหากิน ซึ่งในการจัดหมวดหมู่เนื้อหา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยยึดความมุ่งหมายของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มุ่งสร้างเสริมชีวิตของผู้เรียน 4 ด้านคือ ชีวิตที่อยู่รอด ชีวิตที่อยู่ดี ชีวิตท่ามกลาง สภาพแวดล้อม และ ชีวิตที่มีหลักการ รวมทั้งหนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 เป็นเกณฑ์ในการจัดหมวดหมู่เนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิต

4. นำเนื้อหาหลักสูตรเสริมประสบการณ์ชีวิตซึ่งผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 หมวดนั้น มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างเครื่องมือวิจัย คือแบบสัมภาษณ์

5. ศึกษาเทคนิคและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

6. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ทั้งแบบปลายปิด (Closed Form) แบบปลายเปิด (Opened Form) และแบบประเมินค่า (Rating Scale) (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

7. นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่านตรวจสอบความตรง ความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่านประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรประถมศึกษา 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 1 ท่าน ศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สายกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 1 ท่าน ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาศึกษาจังหวัดพิษณุโลก 2 ท่าน และข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก สายปฏิบัติการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 4 ท่าน

ขั้นที่ 4 ขั้นทดลองเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร จำนวน 5 คน แล้วนำแบบสัมภาษณ์นั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 17 พฤษภาคม 2529 ถึง 30 มิถุนายน 2529 โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึงสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขออนุญาตสำรวจรายชื่อผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

2. ติดต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ ที่ตัวอย่างประชากรอาศัยอยู่เพื่อขออนุญาตคัดลอกรายชื่อผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 ในโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างได้จำนวน 20 โรงเรียน

3. สัมภาษณ์ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 154 คน ในจังหวัดพิษณุโลก โดยผู้วิจัย

3.1 นำเครื่องมือวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ ไปสัมภาษณ์ที่บ้านหรือภูมิลำเนาที่ตัวอย่างประชากรอาศัยอยู่

3.2 ติดต่อกับโรงเรียน โดยขอความร่วมมือจากโรงเรียนให้นัด วัน เวลา และสถานที่ ที่จะสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากร

ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ของคำตอบและหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

2. นำแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยแบบปลายปิด แบบปลายเปิด และแบบประเมินค่ามาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 นำแบบสัมภาษณ์แบบปลายปิดมาแจกแจงความถี่ คิดเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบของผู้ให้ข้อมูล} \times 100}{\text{จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด}}$$

2.2 นำแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดมาจัดหมวดหมู่ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง และแจกแจงความถี่คิดเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

2.3 นำแบบสัมภาษณ์แบบประเมินค่ามาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดย

2.3.1 แจกแจงความถี่ของแต่ละระดับความคิดเห็น โดยกำหนดค่าน้ำหนักมาตราส่วนของคำตอบเป็นค่าคะแนนดังนี้

เป็นประโยชน์มาก   ให้คะแนนเท่ากับ 4

เป็นประโยชน์ปานกลาง   ให้คะแนนเท่ากับ 3

เป็นประโยชน์น้อย   ให้คะแนนเท่ากับ 2

ไม่เป็นประโยชน์ หรือเป็นประโยชน์น้อยมาก ให้คะแนนเท่ากับ 1

จากการกำหนดค่าคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาหาค่าเฉลี่ยจาก

สูตรดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

- $\bar{x}$ แทนค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต
 Σfx แทนผลรวมของค่าตอบทั้งหมด
 N แทนจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด
 f แทนความถี่
 x แทนคะแนนที่กำหนดเป็นค่าคะแนนคือ 4, 3, 2, 1

(ประกอบ กรรณสูตร 2525:40-41)

2.3.2 หากค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับความคิดเห็นโดยแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ดังนี้

3.51-4.00 หมายความว่า เป็นประโยชน์มาก

2.51-3.50 หมายความว่า เป็นประโยชน์ปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า เป็นประโยชน์น้อย

1.00-1.50 หมายความว่า ไม่เป็นประโยชน์หรือเป็นประโยชน์น้อยมาก

2.3.3 หากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของค่าตอบแต่ละข้อโดยใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\Sigma fx^2}{N} - \left(\frac{\Sigma fx}{N}\right)^2}$$

S.D. แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f แทนจำนวนความถี่

x แทนคะแนน

N แทนจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด (ประกอบ กรรณสูตร

2525:51) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง

ขั้นที่ 7 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยจากข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากหรือเป็นข้อมูลที่น่าสนใจมาอภิปรายผล พร้อมทั้งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและการพัฒนาผู้จบหลักสูตรประถมศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป